

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Jaroslava Vlašína ve věci žalobce **S. S. A.**, zastoupeného Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Praha 1, Dušní 907/10, proti žalované **Policii České republiky, Krajskému ředitelství policie Plzeňského kraje**, se sídlem Plzeň, Nádražní 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 12. 2015, č. j. 17 A 88/2015 - 41,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná rozhodla podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), rozhodnutím ze dne 22. 8. 2015, č. j. KRPP-136353-10/ČJ-2015-030022, o zajištění žalobce (dále jen „stěžovatel“) na dobu 30 dnů, za účelem správního vyhoštění, jehož výkon by mohl mařit, a to poté, co byl stěžovatel nalezen bez cestovních dokladů a oprávnění k pobytu na území České republiky v úkrytu v nákladovém prostoru dodávkového vozidla směřujícího do Německa. Následným rozhodnutím ze dne 17. 9. 2015, č. j. KRPP-136353-29/ČJ-2015-030022, prodloužila žalovaná dobu zajištění na celkem 90 dní, neboť usoudila, že v době stanovené v původním rozhodnutí se nepodaří správní vyhoštění realizovat. Téhož dne vydala žalovaná také rozhodnutí č. j. KRPP-136353-31/ČJ-2015-030022, kterým stěžovateli uložila podle § 119 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců správní vyhoštění a stanovila dobu, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, v délce jednoho roku.

Dne 9. 11. 2015 pak žalovaná vydala rozhodnutí č. j. KRPP-136353-35/ČJ-2015-030022, kterým podle § 125 odst. 1 zákona o pobytu cizinců prodloužila dobu zajištění stěžovatele za účelem správního vyhoštění o dalších 90 dnů, tedy na celkem 180 dnů, neboť nadále probíhalo

ověřování totožnosti stěžovatele prostřednictvím zastupitelského úřadu Iráku, přičemž bez jím vydaného náhradního cestovního dokladu nelze výkon správního vyhoštění realizovat. To byla přitom jediná překážka realizace stěžovatelova vyhoštění, jinak bylo jeho vyhoštění podle názoru žalované realizovatelné.

Stěžovatel napadl uvedené rozhodnutí žalobou podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), odůvodněnou tím, že není dán reálný předpoklad dosažení účelu zajištění, vzhledem k nespolupráci ze strany iráckých úřadů a také bezpečnostní situaci v Iráku, dále tím, že se žalovaná dostatečně nevypořádala s otázkou, zda dosud trvají podmínky zajištění, a že napadeným rozhodnutím již žalovaná vyčerpala maximální zákonnou lhůtu 180 dnů pro trvání zajištění a přitom neexistují ani indicie toho, že dojde k naplnění účelu zajištění.

Krajský soud v Plzni zamítl žalobu rozsudkem ze dne 8. 12. 2015. Neshledal důvodnou námitku, že není dán reálný předpoklad dosažení účelu zajištění, neboť žalovaná již možnost této překážky zvážila a posoudila ji podle stanoviska Ministerstva vnitra, jak požaduje judikatura Nejvyššího správního soudu. Krajský soud se neztotožnil se stěžovatelovým tvrzením, že je Irák zemí, do níž vůbec nelze vycestovat; ostatně takzvaný Islámský stát, jehož útoků se stěžovatel podle žaloby obával, okupuje pouze část iráckého území. Odmítl také předjímat, zda se podaří zajistit stěžovateli vydání náhradního cestovního dokladu a zda v budoucnu bude vyhošťování osob do Iráku stejně neúspěšné jako v prvních devíti měsících roku 2015, jak vyplývalo z tabulky přiložené k žalobě. Za nedůvodné označil krajský soud i stěžovatelovo tvrzení, že žalovaná neučinila žádné úkony, na základě kterých by mohla být odstraněna hlavní překážka realizace správního vyhoštění, tedy neověření stěžovatelovy totožnosti. Žalovaná správně posoudila i důvody nedostatečnosti uložení zvláštního opatření podle § 123b odst. 1 písm. a) či b) zákona o pobytu cizinců a krajský soud se s jejím posouzením ztotožnil, vzhledem k tomu, jakým způsobem stěžovatel na území České republiky přicestoval, i k tomu, že tu nemá adresu možného pobytu, dostatečné finanční prostředky a nechce se vrátit do domovského státu. Co se týče údajné přílišné délky doby zajištění, krajský soud připomněl, že nynější právní úprava již poskytuje dostatečné záruky pravidelného soudního přezkumu trvání podmínek zajištění formou žádosti o propuštění.

Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu nyní posuzovanou kasační stížností, a to z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Trvá na tom, že v době vydání napadeného rozhodnutí nebyly dány reálné předpoklady dosažení účelu zajištění, neboť Irák jen obtížně vykonává základní úkoly státu. Ani po uplynutí poloviny maximální doby, po níž je stěžovatele možno omezit na svobodě, nevyvinul zastupitelský úřad Iráku prakticky žádnou aktivitu týkající se opatření stěžovatelova cestovního dokladu, takže bylo namístě dospět k závěru, že je realizace stěžovatelova vyhoštění do Iráku vysoce nepravděpodobná, a stěžovatele je třeba ze zajištění propustit. Přestože za prvních devět měsíců roku 2015 nedošlo k realizaci žádného vyhoštění z ČR do Iráku, krajský soud se spokojil s pouhou existencí závazného stanoviska Ministerstva vnitra, aniž by je podrobil jakémukoli kritickému zkoumání. Toto stanovisko se ostatně nijak nevěnovalo situaci v Iráku a nebezpečí hrozícímu v místě, kam by se stěžovatel měl vrátit, nýbrž pouze subjektivním důvodům, pro které stěžovatel nepodal žádost o mezinárodní ochranu. Podle stěžovatele je ovšem třeba zvážit nejen samotné závazné stanovisko Ministerstva vnitra, nýbrž i další faktory, jako je skutečnost, že již uplynula polovina z doby, po níž je stěžovatele možno omezovat na svobodě, a žalovaná přesto nadále pouze tvrdila, že kroky k ověřování totožnosti stěžovatele stále probíhaly. Přitom kroky, které v rozsudku uváděl krajský soud, byly podniknuty již před vydáním rozhodnutí o prodloužení zajištění ze dne 17. 9. 2015, takže mohou stěžít ospravedlnit další prodloužení

pokračování

provedené napadeným rozhodnutí o dva měsíce později. Samotný spisový materiál přitom neobsahuje dostatek podkladů pro konstatování toho, že žalovaná postupovala při realizaci správního vyhoštění dostatečně aktivně.

Stěžovatel dále brojí proti tomu, že se žalovaná při rozhodování o prodloužení zajištění nedostatečně vypořádala s trváním podmínek zajištění. Krajský soud se podle něj spokojil s tím, že při zkoumání možnosti využití alternativních opatření pro realizaci účelu zajištění postačovalo konstatovat, že se stěžovatelova situace nijak nezměnila. K tomu ovšem stěžovatel připomíná, že od něj nelze očekávat, že bude sám iniciovat změnu postoje žalované, když pochází z jiného kulturního prostředí, neovládá češtinu, nedohovoří se ani arabsky a rozumí pouze irácké variantě kurdštiny. Přitom mnohdy se změní i situace zajištěného cizince, neboť u iráckých uprchlíků není vůbec výjimečné to, že si dokáží opatřit i v době svého zajištění značné finance. I těmito eventuálními změnami se tedy měla žalovaná zabývat.

Svou další kasační námitkou stěžovatel kritizuje, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s nezákonností doby zajištění. Stěžovatel totiž v žalobě namítal excesivnost doby, o niž bylo jeho zajištění prodlouženo, přičemž z pomalého postupu iráckého velvyslanectví bylo zřejmé, že pokud by například měsíc před uplynutím 180 denní doby zajištění nebyla ověřena jeho totožnost, pak by již nemohlo dojít k vydání cestovního dokladu a k realizaci vyhoštění a stěžovatel by byl poslední týdny zákonné doby zajištěn zcela bezúčelně. Krajský soud podle stěžovatele vůbec nevypořádal podstatu tohoto žalobního bodu, když zareagoval poukazem na to, že stěžovatel může využít institutu žádosti o propuštění podle § 129a zákona o pobytu cizinců a žalovaná jej může kdykoli v průběhu zajištění propustit. Navíc stěžovatel zdůrazňuje důvodnost tohoto žalobního bodu, neboť žalovaná se nemůže spolehnout na to, že přezkum zákonnosti samotného zajištění bude realizován v rámci řízení o propuštění ze zajištění podle ustanovení § 129a zákona o pobytu cizinců nebo že se uskuteční z úřední povinnosti, nýbrž musí vždy důkladně zvažovat, jaká doba zajištění je přijatelná. Proto by žalovaná měla zejména u iráckých či afghánských občanů bez dokladů totožnosti, u nichž nemá žádnou odpověď příslušného zastupitelského úřadu, přistupovat ke kratším dobám prodloužení zajištění, jež může v případě pozitivního posunu ve spolupráci příslušného zastupitelského úřadu případně prodloužovat. Ačkoliv pak soudy přezkoumávají zákonnost rozhodnutí k okamžiku jeho vydání, upozorňuje stěžovatel, že právě tato nezákonná situace v jeho případě nastala, neboť bude ze zajištění propuštěn až dne 16. 2. 2016, tedy po uplynutí 180denní zákonné doby zajištění, bez toho, aby v realizaci jeho vyhoštění došlo k jakémukoliv pokroku a k uskutečnění jakéhokoliv úkonu nad rámec prostého pokusu o zjištění totožnosti. Přinejmenším poslední měsíc stěžovatelova zajištění tak byl zcela zbytečným zásahem do jeho základního práva na osobní svobodu, kterému žalovaná mohla předejít, kdyby napadeným rozhodnutím rozhodla o kratší době prodloužení zajištění.

Konečně také namítá, že jeho vydání do Iráku je zcela nepřijatelné, jelikož mu tam hrozí nebezpečí vážné újmy. Přitom stanovisko Ministerstva vnitra, které stěžovatel nemohl dříve zkritizovat, když nestíhl včas napadnout samotné rozhodnutí o správním vyhoštění, se nijak nevěnovalo situaci v Iráku, konkrétně v místě, kam by se měl vrátit. Polemizuje s názorem krajského soudu, že pokud se v Iráku obával Islámského státu, mohl využít vnitřního přesídlení. K tomu stěžovatel připomíná komplikace spojené s vnitřním přesídlením v Iráku, plynoucí z etnického složení země a z kmenového systému, a zdůrazňuje, že je zcela pochopitelné, že namísto překračování frontové linie mezi kurdskými bojovníky a Islámským státem přešel raději do Turecka.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti pouze odkázala na vyjádření, které učinila ke stěžovatelově žalobě. Nadto pouze informovala zdejší soud, že stěžovatel byl dne 8. 2. 2016

propuštěn ze Zařízení pro zajištění cizinců, Vyšší Lhoty. Zanikl totiž důvod jeho zajištění, neboť správní vyhoštění nebylo možno realizovat ve lhůtě do 16. 2. 2016, takže byl stěžovateli toliko vydán výjezdní příkaz.

Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná, má požadované náležitosti, byla podána včas, a to osobou oprávněnou. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel svou stěžejní kasační námitkou brojí proti tomu, jak krajský soud a předtím žalovaná posoudily přípustnost pokračování jeho zajištění, vůči níž namítá, že v době vydání napadeného rozhodnutí ze dne 9. 11. 2015 nebyly dány reálné předpoklady dosažení účelu zajištění a žalovaná postupovala v jeho realizaci nedostatečně aktivně. K tomu je třeba nejprve připomenout, že i na prodloužení doby zajištění se vztahují nároky, které dopadají na rozhodování o samotném zajištění cizince, jak zdejší soud konstatoval v rozsudku ze dne 2. 11. 2011, č. j. 1 As 119/2011 - 39 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná z www.nssoud.cz): „Správní orgány jsou povinny při rozhodování o prodloužení doby zajištění cizince podle § 124 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, důkladně a svědomitě posuzovat skutečnosti, které by prodloužení zajištění odůvodňovaly. Uvedené skutečnosti musí být přesvědčivým a nespochybnitelným způsobem doloženy ve spisovém materiálu. Nejsou-li tyto podmínky respektovány, nemá skutková podstata, z níž správní orgán v řízení vychází, oporu v předloženém spisovém materiálu.“

Co se týče podmínky realizovatelnosti správního vyhoštění, jako podmínky přípustnosti pokračování zajištění cizince, shoduje se Nejvyšší správní soud se stěžovatelem v základním východisku, kterým je právní názor vyjádřený v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010 - 150, publ. pod č. 2524/2012 Sb. NSS, podle něž „[o] zajištění cizince nelze rozhodnout, pokud zákonný účel omezení osobní svobody cizince nebude pravděpodobně možné uskutečnit. Správní orgán je naopak povinen v takovém případě cizince neprodleně propustit na svobodu.“ K možným důvodům takové nemožnosti naplnění zákonného důvodu omezení osobní svobody cizince zde rozšířený senát dodal: „Správní orgán má povinnost zabývat se v řízení o zajištění cizince podle § 124, § 124b nebo § 129 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, možnými překážkami správního vyhoštění, vycestování nebo předání tohoto cizince podle mezinárodní smlouvy v případech, kdy jsou mu tyto překážky v době rozhodování o zajištění známy nebo v řízení vyšly najevo. V takové situaci je povinen možné překážky před rozhodnutím o zajištění cizince předběžně posoudit a učinit si úsudek o tom, zda je správní vyhoštění, vycestování nebo předání cizince alespoň potenciálně možné.“

V nyní posuzovaném případě se nicméně zdejší soud ztotožňuje s krajským soudem i s žalovanou, že v době vydání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 9. 11. 2015 nebyly dány důvody se domnívat, že nebude možno vyhoštění stěžovatele realizovat. Stěžovatel systematicky poukazoval na malé množství vyhoštění do Iráku, která se podařilo českým státním orgánům realizovat v průběhu roku 2015. Nejvyšší správní soud ovšem odmítá akceptovat stěžovatelovu úvahu, která by fakticky vedla k tomu, že pokud je vyhošťování cizinců do určité země původu často, neúspěšné, pak by měly české státní orgány na toto vyhošťování zcela rezignovat ve vztahu k dalším cizincům pocházejícím z této země, respektive by měly rezignovat právě na ty kroky,

pokračování

kteří mají realizaci vyhoštění cizince umožnit a mezi něž patří i zajištění těch cizinců, u nichž je důvodný předpoklad, že by mohli mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Nelze přitom shledat, a ani stěžovatel to netvrdí, že je vyhošťování z ČR do Iráku neúspěšné vždy a že je tedy jeho úspěšnost zcela vyloučena.

V nyní posuzovaném případě je ze správního spisu zjevné, že žalovaná činila v otázce realizace stěžovatelova správního vyhoštění ty kroky, které činit mohla, a podle zdejšího soudu nelze konstatovat, že by byla pasivní. Podle stěžovatele sice spisový materiál neobsahuje dostatek podkladů pro závěr, že žalovaná postupovala při realizaci správního vyhoštění dostatečně aktivně, ovšem stěžovatel nijak neupřesňuje, jaké konkrétní postupy žalovaná opomněla, když ve skutečnosti musela čekat na kroky ze strany iráckých zastupitelských orgánů.

Zdržení realizace stěžovatelova správního vyhoštění totiž nepadalo na vrub pasivitě žalované, ale dvěma souběžně působícím skutečnostem. Především stěžovatel cestoval přes české státní území, nemaje cestovní doklady, a zastupitelské orgány jeho země původu byly pomalé při ztotožňování stěžovatele a vyhotovování náhradních cestovních dokladů. To je ovšem zdržení, které žalovaná neměla jak ovlivnit za situace, kdy ona sama učinila, co bylo potřeba. Zároveň nebylo nijak vyloučeno, že stěžovatel obdrží od zastupitelských orgánů své země původu náhradní cestovní doklady kdykoli, třeba i velmi krátkou dobu poté, co bylo jeho zajištění prodlouženo napadeným rozhodnutím. Za této situace skutečnost, že v době prodloužení již uplynula polovina z doby, po níž je stěžovatele možno omezovat na svobodě, nevylučovala, že bude možno realizovat jeho vyhoštění, neboť pokud by obdržel náhradní cestovní doklady, není důvod se domnívat, že by realizace těch kroků, které byly v dispozici žalované, trvala tak dlouho, že by doba, o níž bylo zajištění prodlouženo, nedostačovala. Naopak je třeba ocenit, že žalovaná byla při svém postupu vedena snahou o minimální zásah do stěžovatelovy osobní svobody, když prodloužovala dobu zajištění pouze postupně s tím, jak se prodloužovalo čekání na nezbytnou aktivitu ze strany iráckých zastupitelských orgánů. Lze tedy shrnout, že sama žalovaná nebyla při realizaci stěžovatelova správního vyhoštění pasivní a že zdržení při jeho realizaci bylo způsobeno výlučně pasivitou orgánů jeho země původu v kombinaci s tím, že sám stěžovatel cestoval bez cestovních dokladů. Tyto dvě skutečnosti ovšem nelze klást k tíži žalované a v dané situaci nezakládaly nezákonnost jejího rozhodnutí o prodloužení doby zajištění.

Stěžovatel také vytýká krajskému soudu, že se spokojil s existencí závazného stanoviska Ministerstva vnitra ze dne 9. 9. 2015 a nepodrobil je žádnému přezkumu. K tomu je třeba uvést, že stěžovatel ve správním řízení neuvedl žádné skutečnosti, kterými by vyvrátil možnost realizace svého vyhoštění do Iráku. V protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 8. 9. 2015 toliko obecně uvedl, že je v Iráku špatná bezpečnostní situace a bojí se o život kvůli náletům, které Turecko podniká v některých částech Iráku, včetně jeho vesnice, kde působí kurdská ozbrojená skupina bojující proti Turecku, a že je v Evropě dost práce a jsou tu dodržována lidská práva. S touto výpovědí je zcela v souladu závěr obsažený v závazném stanovisku Ministerstva vnitra, že stěžovateli ve vlasti nehrozí uložení či vykonání trestu smrti či že by právě jemu v případě návratu do vlasti hrozilo nelidské či ponižující zacházení nebo trest či svévolné násilí. Teprve v žalobě a nyní v závěru kasační stížnosti uvádí, že se obává též takzvaného Islámského státu. Přitom si je zjevně sám vědom, že polemiku s obsahem závazného stanoviska Ministerstva vnitra měl vést nikoli v rámci soudního přezkumu rozhodnutí o prodloužení svého zajištění, nýbrž v rámci napadení samotného rozhodnutí o správním vyhoštění, neboť právě pro toto rozhodnutí je podle § 120a zákona o pobytu cizinců uvedené stanovisko Ministerstva vnitra podkladem. Na zákonnost rozhodnutí o prodloužení stěžovatelova zajištění, které bylo předmětem přezkumu krajského soudu, má toto stanovisko vliv pouze zprostředkovaně, přes rozhodnutí o správním vyhoštění, které ovšem stěžovatel opravnými prostředky nenapadl,

jak sám přiznává. V takové procesní situaci je míru, v jaké krajský soud konfrontoval obsah tohoto stanoviska s novými informacemi, které stěžovatel uvedl teprve v žalobě a nyní je opakuje v kasační stížnosti, nutno označit za zcela dostatečnou a přiměřenou tomu, že nepřezkoumával samotné rozhodnutí o správním vyhoštění, nýbrž pouze rozhodnutí o prodloužení zajištění, jehož předpokladem je uskutečnitelnost správního vyhoštění, o němž bylo závazně rozhodnuto v rozhodnutí stěžovatelem nenapadnutém. Tím méně je pak prostor v rámci kasačního přezkumu tohoto rozsudku krajského soudu pro to, aby Nejvyšší správní soud polemizoval se stěžovatelskými novými faktickými údaji o otázce, přes kterou hranici se mohl či nemohl vydat ze své rodné vesnice při hledání bezpečí.

Lze tak posouzení této námitky uzavřít, že v době vydání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 9. 11. 2015 nebyly dány důvody se domnívat, že nebude možno vyhoštění stěžovatele realizovat. Nic na tom nemění fakt, že nakonec se vyhoštění nepodařilo v době trvání zajištění cizince realizovat a byl ze zajištění propuštěn, jak plyne z vyjádření žalované ke kasační stížnosti. Zákonost napadeného rozhodnutí totiž nemůže být účinně zpochybněna událostmi, které nastaly až skoro tři měsíce po vydání napadeného správního rozhodnutí. Naopak postup žalované, která stěžovatele propustila ze zajištění ještě před uplynutím lhůty, o kterou bylo zajištění prodlouženo, jakmile zjistila, že vyhoštění již nestihne realizovat, svědčí o tom, že postupovala v souladu s požadavky plynoucími z výše rekapitulované judikatury zdejšího soudu k požadavku možnosti realizace vyhoštění při jeho zajištění.

Co se týče druhé stěžovatelské námitky týkající se údajně nedostatečného posouzení možnosti využití alternativních opatření pro realizaci účelu zajištění, Nejvyšší správní soud připomíná, že se krajský soud s touto námitkou obsáhle vypořádal na straně 13 svého rozsudku. Zde obsaženou argumentaci pak stěžovatel v kasační stížnosti zpochybňuje pouze zcela hypotetickými výtkami. Je sice pravdou, že žalovaná k možnostem uložení zvláštního opatření podle § 123b nebo § 123c zákona o pobytu cizinců uvedla v rozhodnutí o prodloužení zajištění pouze tolik, že k nim nepřistoupila, protože se stěžovatelská situace od zajištění nezměnila. Ovšem ani v žalobě, ani nyní v kasační stížnosti stěžovatel s tímto tvrzením fakticky nepolemizuje, neboť netvrdí, že se změnila. Brojí pouze proti tomu, že žalovaná aktivně nezjišťovala, zda se nezměnila, přestože hypoteticky se změnit mohla, protože k tomu u některých cizinců v minulosti došlo.

Jeho hypoteticky konstruované výtky je ovšem třeba odmítnout. Pokud tvrdí, že od něj nebylo možno čekat, že by na možnou změnu své situace sám aktivně upozornil, protože nemluví česky ani arabsky a dorozumí se pouze iráckou variantou kurdštiny, je taková výtka zcela nedůvěryhodná za situace, kdy ji uvádí teprve v kasační stížnosti a po celé správní řízení komunikoval s žalovanou právě v arabštině, a za pomoci tlumočnicka z arabštiny dokázal popsat svůj komplikovaný příběh, jak je vidno z protokolu o vyjádření účastníka správního řízení ze dne 8. 9. 2015. Není pak vůbec zjevné, jaký dopad měla mít na rozhodnutí v jeho věci skutečnost, že některým jiným cizincům pocházejícím z Iráku se během trvání zajištění podařilo obstarat si finanční prostředky, jak uvádí v kasační stížnosti, když nikdy netvrdil a ani v kasační stížnosti netvrdí, že by to byl i jeho případ, a tedy že se v tomto ohledu změnila jeho situace a bylo možno u něj namísto zajištění využít zvláštní opatření za účelem vycestování cizince z území v podobě složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním podle § 123b odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Pokud tak stěžovatel ani nyní v kasační stížnosti netvrdí, že u něj před vydáním rozhodnutí ze dne 9. 11. 2015 došlo ke změně, díky které by byly splněny podmínky pro využití některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování cizince z území, nelze označit za pochybení na straně žalované, že takovou eventuální změnu, k níž nedošlo,

pokračování

v tomto svém rozhodnutí nezohlednila. Postup žalované tak byl zcela v souladu s právním názorem vyjádřeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 3. 2014, č. j. 7 Azs 8/2014 - 20, podle nějž správní orgán nemůže „zcela rezignovat na zvažování uložení zvláštních opatření namísto rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění. Žalovaný pouze nemusí opakovat zcela shodné úvahy, které již uvedl v rozhodnutí o zajištění cizince, pokud shledá, že nedošlo k žádné změně skutkových okolností z hlediska možnosti uložení zvláštních opatření. Postačuje, že z rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění vyplývá, že nemožnost uložení zvláštních opatření již byla vyslovena v předchozím rozhodnutí a že nedošlo v tomto směru ke změně skutkových okolností. Stěžovatel, který je detailně seznámen s obsahem správního spisu i s rozhodnutím o jeho zajištění, na které nové rozhodnutí navazuje, nemůže být tímto postupem nijak zkrácen na svých právech.“

Nedůvodná je konečně i námitka údajné nepřezkoumatelnosti toho, jak se krajský soud vypořádal s žalobní námitkou nezákonnosti doby zajištění. Žalobce totiž v žalobě i nyní v kasační stížnosti dovozoval excesivnost doby zajištění z dalšího vývoje, který mohl nastat po vydání rozhodnutí žalované, tedy z toho, kdyby irácké zastupitelské úřady zůstaly nadále pasivní, takže již v určitém předstihu před uplynutím doby, o níž bylo jeho zajištění prodlouženo, by bylo jasné, že ve zbývajícím čase se nepodaří jeho vyhoštění realizovat. Podle Nejvyššího správního soudu ovšem bylo zcela přiléhavé, pokud na výtku opřenou o možný vývoj po vydání napadeného správního rozhodnutí zareagoval krajský soud právě podrobným upozorněním na procesní nástroje, které se stěžovateli nabízejí v případě, že takový vývoj nastane. V takovém odůvodnění nelze shledat nedostatečné vypořádání s žalobní námitkou.

Jak stěžovatel správně upozornil, tyto úvahy se zčásti vymykají z limitů vyjádřených v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle nějž „[p]ři přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.“ Nicméně když už sám stěžovatel v žalobě dovozoval nezákonnost napadeného rozhodnutí z možného skutkového stavu, který by mohl nastat po době rozhodování správního orgánu, Nejvyšší správní soud k těmto úvahám doplní následující: z kasační stížnosti i z následného postupu žalované je zjevné, že ve skutečnosti se stěžovatel a žalovaná shodují v názoru, že je potřeba zajištění ukončit již v okamžiku, kdy je zjevné, že zbývajícím časem zajištění je již nedostatečný pro realizaci správního vyhoštění. Rozcházejí se pouze v určení délky doby, která je pro jeho realizaci ještě dostatečná poté, co by stěžovateli zastupitelský úřad jeho země původu vydal náhradní cestovní doklady. Lze se domnívat, že žalovaná za tuto dobu považovala v daném případě osm dní, neboť ukončila stěžovateli zajištění osm dní před skončením doby, o níž bylo jeho zajištění prodlouženo, přičemž ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že v této zbývajícím době již nebylo možno správní vyhoštění realizovat. Naopak ze stěžovatelovy kasační stížnosti lze nabýt dojmu, že podle něj je tato doba alespoň měsíc. Vzhledem k tomu, že vyhoštění realizuje právě žalovaná, tedy ona má kontrolu nad kroky, které by případně následovaly po vydání náhradních cestovních dokladů, přičemž stěžovatel nijak neodůvodnil, proč by podle něj byl k realizaci vyhoštění potřebný alespoň měsíc, nemá Nejvyšší správní soud důvod, akceptovat stěžovatelovo tvrzení, že poslední měsíc už bylo jeho zajištění zjevně zbytečné.

Lze ostatně přitakat krajskému soudu, že pokud stěžovatel považoval své zajištění měsíc před skončením doby zajištění za zbytečné, neměl tento svůj názor promítnout v době, kdy byl ještě pouhou spekulací, do žaloby proti rozhodnutí o prodloužení této doby, nýbrž do žádosti o propuštění ze zařízení podle § 129a zákona o pobytu cizinců. To, zda se žalovaná rozhodne pro opakované prodloužování doby zajištění o kratší intervaly, nebo naopak pro prodloužení o delší dobu, je pak primárně otázkou procesní efektivity v daném konkrétním případě, pokud přitom dodrží zákonné časové limity obsažené v § 125 zákona o pobytu cizinců a zohlední hlediska vyjádřená v § 124 zákona o pobytu cizinců a vyložená v judikatuře zdejšího soudu.

V nyní posuzovaném případě tak ostatně postupovala, když nejprve rozhodla o zajištění stěžovatele na 30 dnů, následně teprve přistoupila k prodloužení zajištění o 60 dnů a konečně napadeným rozhodnutím k prodloužení o dalších 90 dnů. Takový postup je možno označit za přiměřený a reagující na postupně se vyjasňující předpokládanou složitost přípravy výkonu správního vyhoštění ve smyslu § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců v daném konkrétním případě.

Ze všech shora vyložených důvodů Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. a § 120 s. ř. s. Jelikož v řízení úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly a stěžovatel nebyl účastníkem úspěšným, bylo o nákladech řízení rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 16. března 2016

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu